

Landskap: Småland Upptecknat av: Aina Jungmarker
Härad: Västra härad Adress: Lund
Socken: Vrigstad Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Uppteckningsår: 1940 Född år 1844 i Vrigstad.

Innehåll:

Uppgifter om meddelaren sid 1
Slåttergubbar, Arnica montana sid 2
Julen sid 2 - 3
Julhögar
Halm på golvet
Julkrubba
Julmat till grannarna i julveckan
Halm på golvet vid ett barns födelse sid 3
Engelska sjukan sid 3
Medel mot påskkäringar sid 4
Sägner om munkarna i Nydala sid 4
Stina i Karlshult sid 5
Glöd i mjölkbyttan sid 6
Låna värme sid 6
Troll sid 7
En trollpacka sid 7
Död, som gick igen sid 8

ACC. N.R. *M. 6764* :/.

Landskap: Småland ..... Upptecknat av: Aina Jungmarker
Härad: Västra härad ..... Adress: Lund
Socken: Vrigstad ..... Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Uppteckningsår: 1940 ..... Född år 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppgifter om meddelaren:

Fru Hedda Sahlberg är 96 år gammal, född i Vrigstad. Hette som flicka Granqvist. Fadern var organist, klockare och folkskollärare i Vrigstad. Hon är den enda nu levande, som konfirmerats i Vrigstads gamla kyrka / den nuvarande byggdes år 1865/. g.m. garvare Sahlberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 6764:2

Landskap: Småland Upptecknat av: Aina Jungmarker
 Härad: Västra härad Adress: Lund
 Socken: Vrigstad Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
 Uppteckningsår: 1940 Född år: 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Slättergubbar, *Arnica montana*:

"varför de kallas så? Jo, när de är mognade och färdiga är det tid att slå."

Västfyllan.

Julen:

Då hade de ingen julgran. Men annat fint ibtaket;" en stor duk med en fin duk i mitten och mitt i hängde ned en krona med ljus, klippta hästar och annat var fästade runt om och de for omkring av värmen från ljusen."

H. C. 17.

Obs!

- Halm hade vi på golvet. Varför? Jo, för att Jesus låg på halm i krubban. -

H. C. 3.

- På ett stort grannt bord fanns julhögar åt oss alla. Högen bestod av potatislimpa, sirapslimpa, sötlimpa, siktekaka, rågkaka, hästar och grisar och andra kakor uttagna med formar.

Julkrubba fanns i hemmet, när fru Sahlberg var barn. "Det var ett stort hus av papp med stora fönster och där inne stod jungfru

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 6764:3

Landskap: Småland
Härad: Västra härad
Socken: Vrigstad
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Aina Jungmarker
Adress: Lund
Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Född år 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Maria med barnet, Joseph och herdar. Ljus brann där inne och sken så vackert genom fönstren."

- Mitt i julveckan brukade man gå med julmat till grannarna och ge dem maten på sängen.

När ett barn skulle födas förr i världen skulle halm bredas på golvet i rummet - som förebild för Jesus, som låg på halm i krubban.

Engelska sjukan:

När ett barn fått engelska sjukan, skulle dom föra barnet under en likkista för att få bot för sjukdomen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6764:4

Landskap: Småland
Härad: Västra härad
Socken: Vrigstad
Uppteckningsår: 1940

Upptecknat av: Aina Jungmarker
Adress: Lund
Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Född år 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid påsk hängde man upp utanför ytterdörren en raka, en ugnskvast, en grissla, en fågel och en hästsko för att hindra påskakäringar från att komma in.

"Dom berättade i min barndom att det fanns underjordiska gångar i Nydala, som munkarna skulle ha grävt och där de också skulle ha gömt sina skatter. Flera gånger gjordes försök att undersöka dessa gångar och en gång släppte di ner en karl med ett långt rep bundet om sej. Han kom tillbaka efter att ha gjort en lång vandring i olika gångar, som grenade ut sig från huvudgången men till slut hade han nått fram till ett ställe, där det var helt raserat. Inte hade han sett eller funnit något på vägen. En annan gång var det en flicka från Hjalmseryd, som trodde sig bestämt veta var en skatt fanns, men fastän di grävde, fann di aldrig något. - Munkarna ha gjort flera grottor i närheten av klostret och bord och stolar av sten."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6764:5

Landskap: Småland Upptecknat av: Aina Jungmarker
Härad: Västra härad Adress: Lund
Socken: Vrigstad Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Uppteckningsår: 1940 Född år 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stina i Karshult, det var en så' n där, som kunde förutse allt. "Pappa var just utexaminerad klockare och hade sökt platsen som klockare i Stockaryd. En gång - innan han visste om han skulle få platsen - kom han in på ett ställe och beställde kaffe. När han skulle betala och gå, kom en äldre dam in till honom - det var Stina - tilltalade honom med klockare och sa' att han skulle bli klockare i Stockaryd."

- Hon kunde även bota sjukdomar. "Far var full med blåsor och utslag. Då gick han till Stina i Karshult, som sa' att han skulle gå till ett visst träd i skogen och i en myrstack där skulle han lägga ett ägg. När det ägget var uppätet, skulle han också vara fri från sina utslag. Far gick ju dit och tittade efter, och när tre dagar hade gått, var ägget uppätet och far fri från utslaget."

- "Hon hjälpte kreatur mot sår, men hur hon då gjorde vet jag ej."

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6764:6

Landskap: Småland Upptecknat av: Aina Jungmarker
Härad: Västra härad Adress: Lund
Socken: Vrigstad Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Uppteckningsår: 1940 Född år 1844 i Vrigstad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- "När di skulle gå ut och mjölka korna lade di alltid ett glöd i mjölkbyttan.

Di hade också en sil av färska granris, som di silade mjälken igenom. Något annat sätt hade di ej."

Låna värme gjorde man ofta förr, när man ej hade tändstickor utan fick slå eld med flinta. Då tog men en träsko och la' glöden i, som man lånat från grannen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6764:7

Landskap: Småland Upptecknat av: Aina Jungmarker
Härad: Västra härad Adress: Lund
Socken: Vrigstad Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Uppteckningsår: 1940 Född år 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

" Min mormor talade om troll, di både hörde och såg dom, påstod hon. Det finns en backe åt Hetserydshället till och i den backen bodde det mycket troll. Min mormor talade om det och skrattade."

" I Vrigstad fanns det en trollpacka förr - sa' far - och sa' na skulle di ju hålla efter. Di var efter henne och lyckades ta henne i förvar. Men hon hade sagt efteråt, att om hon bara hade lyckats komma över åbron, så hade det aldrig lyckats dom att få tag i henne. Sin ena sko hade hon kastat över, när di tog henne." / Hon bodde vid torget, och där intill rinner ån, som delar Vrigstad i två delar./

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 6764:8

Landskap: Småland Upptecknat av: Aina Jungmarker
Härad: Västra härad Adress: Lund
Socken: Vrigstad Berättat av: Fru Hedda Sahlberg
Uppteckningsår: 1940 Född år 1844 i Vrigstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Pappa talade om en som var död. Han skulle ha legat i sin säng och dött. När han var begravnen, såg mycket folk, att hans huvud alltid låg och rullade på kyrkogården. En gång skulle en dräng på gården, som tillhört den döde, fara till kvarnen. På vägen dit mötte han den döde, som hoppade upp i vagnen hos honom och talade om, att det var hans hustru, som slagit en spik i huvudet på honom, när han låg och sov och att han alltså blivit mördad. Det blev rättegång om saken. - Detta är sant för min far talade om det och han sa att det verkligen hänt."

Skriv endast på denna sida!